

CHAPITRE V

CONCLUSIONS ET RECOMMANDATIONS

a. Conclusions

Basé sur les découvertes et des explications le Chapitre IV, nous pouvons tirer quelques conclusions ayant la relation avec cette recherche. A partir des données principales et secondaires peuvent être conclus que le module du français de la restauration en approche communicative pourrait être accepté comme un manuel d'apprentissage du français de la restauration à l'AKPAR Makassar.

Il est souhaitable que ce module du français de la restauration soit capable de nous montrer une bonne alternative en développant l'apprentissage du français pour objectifs spécifiques (FOS) ayant pour but d'améliorer la compétence des étudiants en communication dans le restaurant.

Le module du français de la restauration développé dans cette recherche est un module qui va être utilisé dans le processus d'apprentissage-enseignement du français au Département de l'Hôtellerie de *Diploma III* et *Diploma IV* à l'AKPAR Makassar.

Ensuite, nous présentons quelques conclusions de la recherche, comme :

1. Dans cette recherche, le processus du développement du module du français de la restauration se réalise dans quelques étapes. Les étapes dans le développement de produit appelées comme un cycle qui se compose des activités: l'étude initiale, l'étape du développement et l'expérimentation. L'étude initiale (*pre-survey*) est une étape de

collecter des données qui vont être considérées comme des points du départ pour rédiger le module du français de la restauration en utilisant l'approche communicative. Cette collecte des données est faite par une étude bibliographique : trouver les théories liées à la rédaction du module, trouver et collecter les matières d'apprentissage et des images s'attachant au module du français de la restauration avec la théorie de l'approche communicative.

Pour collecter des données nous passerons les étapes suivantes :

- a. Collecter les matériaux d'apprentissage et plusieurs théories en rédigeant un module.
- b. Préparer puis rédiger le module et d'autres instruments de la recherche : les tests et l'enquête.
- c. Consulter le module aux conseillers de la recherche.
- d. Consulter les instruments de la recherche aux experts convenables.
- e. Réviser puis copier le module et les instruments de la recherche.
- f. Décider la date exacte pour réaliser l'expérimentation.

Cette recherche a pour but de produire un module d'apprentissage pouvant améliorer la compétence des étudiants dans la communication en français. Quant à cet objectif, le design de la recherche est organisé en utilisant *Research and Development (R&D* – La Recherche et Le Développement). Ce type du plan de la recherche est une étude suivi par le développement et l'évaluation. Le produit développé et validé dans cette recherche est le développement du module de français de la restauration en utilisant l'approche communicative à l'AKPAR de

Makassar. La rédaction de ce module y compris : la planification, la réalisation et l'évaluation. A partir de ce type de recherche, un module d'apprentissage appliqué aux étudiants peut être accordé à leurs besoins.

2. Nous pouvons dire que ce module est convenable et efficace d'utiliser comme un média d'apprentissage pour des étudiants de l'AKPAR Makassar en tant que débutants. Nous pouvons le remarquer à propos du résultat de test d'hypothèse nous montrant qu'il y a une différence significative entre le score de pré-test et de post-test. Le calcul statistique nous indique que le résultat de $t_{\text{calcul}} > t_{\text{tableau}}$; la différence est 6,125 contre 2,977, avec niveau de fiabilité de 95%, pour $n = 14$.

Après avoir utilisé le module de français de la restauration, nous avons remarqué qu'il y a l'amélioration de la compétence des étudiants en français. Cela peut être vu à travers l'amélioration de la note moyenne chez des étudiants. Les étudiants donnent de bonnes opinions à propos de ce module. Les activités de classe ont la tendance à faire d'une façon interactive. Les étudiants participent aussi au développement du module en écrivant plusieurs recommandations dans la rédaction des matières de ce module. Donc, nous pouvons conclure que grâce à l'utilisation de méthode de la recherche et du développement, ce module du français de la restauration peut améliorer la compétence du français des étudiants pouvant être appliqué d'une façon individuelle.

a. Recommendations

Dans cette partie, nous présentons quelques recommandations basées sur les résultats de la recherche. Ces recommandations sont destinées au chercheur soi-même, aux apprenants, et aux enseignants du français particulièrement pour ceux qui enseignent le français pour objectif spécifique (FOS) de l'hôtellerie, entre autre :

1. il est nécessaire de se rendre compte sur la présence de ce module du français de l'hôtellerie comme un module d'apprentissage ayant pour but de développer le processus d'apprentissage-enseignement du FOS de l'hôtellerie.
2. Il est nécessaire de faire une étude plus profonde sur les problématiques du processus d'apprentissage-enseignement du FOS, particulièrement l'étude se focalisant sur le module convenable dans le domaine de l'hôtellerie.

SINOPSIS

Mukarramah Machmud, 2011

Developpement du Module du Français ...

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu

PENGEMBANGAN MODUL BAHASA PERANCIS RESTORAN DENGAN PENDEKATAN KOMUNIKATIF DI AKADEMI PARIWISATA MAKASSAR

Dalam ilmu filsafat bahasa dianggap sebagai sarana ilmiah. Artinya bahasa merupakan alat transport ilmu dari satu masyarakat ke masyarakat lainnya dari satu individu ke individu lainnya atau dari satu generasi ke generasi berikutnya. Bisa dibayangkan apa penyebaran sebuah temuan ilmiah atau budaya tanpa bahasa. Secara aksiologi bahasa dianggap sebagai alat komunikasi dalam mengungkapkan pikiran dan perasaan manusia. Pernyataan singkat di atas memperlihatkan betapa pentingnya bahasa dalam kehidupan manusia. Dapat dikatakan juga bahwa bahasa yang membedakan manusia dari hewan. Oleh karena itu setiap orang harus mempelajari dan memiliki bahasa .

Menyadari pentingnya peran bahasa maka pemerintah telah menetapkan bahasa Indonesia dan bahasa asing dan bahkan bahasa daerah sebagai mata pelajaran yang diajarkan di sekolah, dengan tujuan agar bahasa dapat dikuasai dan digunakan dengan baik dan benar dalam berbagai kegiatan komunikasi.

Akademi Pariwisata Makassar sebagai satu-satunya lembaga pendidikan tinggi negeri bidang pariwisata dan perhotelan di Indonesia Timur, memiliki visi dan misi menyiapkan sumber daya dan tenaga terampil di tingkat menengah di bidang pariwisata. Dalam bidang

pariwisata, kemampuan berkomunikasi dalam bahasa asing memiliki peranan yang penting, dan menjadi sebuah keunggulan kualitas sumber daya yang sangat dibutuhkan sebagai seorang professional dalam bidang pariwisata. Untuk memenuhi tuntutan lembaga dan industri pariwisata dalam menghadapi persaingan global saat ini, diharapkan output yang dihasilkan adalah sosok yang terampil dan mampu berkomunikasi dalam bahasa internasional seperti bahasa Inggris, bahasa Perancis dan bahasa Jepang. Dengan dasar pemikiran tersebut maka di Akademi Pariwisata diberikan pengajaran bahasa Perancis yang diajarkan selama tiga semester, 2 SKS per semester.

Banyak kendala yang dihadapi dalam pengajaran bahasa Perancis di Akademi Pariwisata Makassar , antara lain : minimnya waktu pembelajaran, dengan hanya 100 menit per sesi dan 2 kali pertemuan setiap minggu itupun a pembelajaran bahasa Perancis hanya diberikan pada minggu teori, sangat sulit untuk mencapai empat keterampilan bahasa yang diharapkan. Kemudian juga sulitnya mendapatkan buku-buku pelajaran bahasa Perancis yang sesuai dengan tingkat kemampuan mahasiswa yang rata-rata pembelajar pemula, dan kompetensi para pengajar yang belum maksimal sehingga tujuan pembelajaran yang diharapkan tidak tercapai.

Dengan banyaknya kendala yang dialami, terutama masalah terbatasnya waktu pembelajaran bahasa Perancis di kelas, kami sebagai

pengajar bahasa Perancis, haruslah berupaya lebih keras dan lebih kreatif dalam menciptakan suasana pengajaran bahasa yang lebih kondusif sehingga mahasiswa lebih termotivasi untuk belajar bahasa Perancis.

Dalam kaitannya dengan kondisi pembelajaran bahasa di atas maka pengajar harus memahami hakikat pembelajaran bahasa secara komprehensif sehingga dapat merancang kegiatan belajar mengajar sesuai dengan keterampilan yang menjadi sasaran pembelajaran. Pengajar sebagai perancang kegiatan belajar mengajar harus mampu menentukan tujuan pembelajaran yang relevan dengan kebutuhan, mengembangkan materi yang tematis yang mengintegrasikan keterampilan berbahasa, mampu menentukan alat evaluasi yang tepat serta menentukan metoda dan teknik pengajaran yang dapat melibatkan siswa secara aktif dan kreatif dalam kegiatan belajar mengajar.

Salah satu komponen dalam perencanaan pengajaran di sekolah adalah pengembangan bahan ajar. Masih ada yang beranggapan bahwa belajar bahasa berarti belajar tata bahasa (gramatikal) sehingga materi ajar yang dikembangkan lebih ditekankan pada tata bahasa dan mengabaikan keterampilan berbahasa, menyimak, berbicara, membaca dan menulis. Dalam mengevaluasi hasil belajarpun instrumen tes masih didominasi oleh butir-butir soal yang mengukur kemampuan penguasaan gramatik siswa. pemahaman terhadap pembelajaran bahasa. Cara penyajian materi ajar bahasa seperti digambarkan di atas akan menghasilkan siswa dengan hasil belajar bagus tetapi tidak bisa menggunakan bahasa dengan baik. Artinya

siswa memiliki kompetensi tetapi tidak memiliki performance. Penguasaan seperti ini tidak sesuai dengan prinsip bahasa sebagai alat komunikasi.

Uraian di atas memperlihatkan bahwa kesenjangan kemampuan berbahasa juga diakibatkan oleh rancangan kegiatan belajar mengajar antara lain materi ajar yang tidak relevan dengan kebutuhan komunikasi. Berlandaskan hal tersebut maka penulis mencoba untuk menyusun sebuah modul pembelajaran bahasa Perancis khusus di bidang restoran dengan menggunakan pendekatan komunikatif untuk diteliti dan dikembangkan dengan metode R & D yang diuji cobakan di Akademi Pariwisata Makassar. Dengan rumusan masalah yang dipaparkan sebagai berikut :

1. Bagaimanakah proses pengembangan modul bahasa Perancis restoran dengan pendekatan komunikatif di Akademi Pariwisata Makassar?
2. Apakah modul bahasa Perancis restoran dengan pendekatan komunikatif layak dan efektif diaplikasikan dalam proses belajar mengajar FOS?

Produk yang dikembangkan dan divalidasi dalam penelitian ini adalah pengembangan modul Bahasa Perancis restoran dengan pendekatan komunikatif di Akademi Pariwisata Makassar. Penyusunan modul pembelajaran mencakup: perencanaan, pelaksanaan, dan evaluasi . Melalui penelitian seperti itu pada akhirnya modul pembelajaran yang diterapkan pada siswa dapat sesuai dengan aspirasi dan kebutuhan mahasiswa.

Modul bahasa Perancis restoran ini bertumpu pada pendekatan komunikatif, suatu pendekatan metodologis yang berpretensi menyesuaikan diri dengan kebutuhan siswa dan bertujuan mengutamakan pemerolehan kemampuan berkomunikasi bersamaan dengan pemerolehan kemampuan kebahasaan melalui analisis dan kegiatan tindak tutur. situasi lisan dan tulisan merupakan kata kunci dari kegiatan tersebut. Selain itu modul ini member perhatian yang lebih terhadap penggunaannya sebagai tindak komunikasi dan sekaligus alat untuk memantapkan kemahiran berbahasa. Modul ini merupakan alat pembelajaran bahasa asing yang juga sekaligus merupakan alat untuk melatih siswa mengungkapkan gagasan baik lisan maupun tulisan dalam bidang profesi khusus untuk yang akan bekerja di restoran.

Modul bahasa Perancis restoran ini diharapkan mampu memberikan alternatif dalam pengembangan pembelajaran bahasa Perancis (FOS) , dan bertujuan untuk meningkatkan kemampuan mahasiswa berkomunikasi di restoran .

Pendekatan komunikatif didasari oleh asumsi bahwa belajar bahasa adalah proses pembentukan kaidah, dan bukan proses pembentukan kebiasaan. Dengan mengacu pada asumsi itu, maka dalam belajar bahasa siswa tidak lagi dipandang sebagai pembeo yang harus mengulang-ulang kaidah-kaidah bahasa, tetapi mereka adalah para pelaku aktif dalam proses kreatif belajar bahasa.

Dalam penelitian ini, tahapan di dalam proses pengembangan produk disebut sebagai siklus yang terdiri atas kegiatan: mengkaji dan menganalisis literatur yang berhubungan dengan pembelajaran bahasa Perancis restoran di Akademi Pariwisata Makassar. Setelah itu mengkaji dan menganalisis produk yang akan dikembangkan yaitu modul bahasa Perancis

Desain penelitian tersebut digunakan untuk mengukur dampak penggunaan modul bahasa Perancis dengan pendekatan komunikatif terhadap peningkatan kemampuan berkomunikasi mahasiswa di Akademi Pariwisata Makassar.

Hasil dan pembahasan penelitian ini diuraikan dalam tiga bagian pokok, sesuai dengan urutan tahap penelitian dan pengembangan, yakni hasil dan pembahasan studi pendahuluan, hasil dan pembahasan uji coba, serta hasil dan pembahasan validasi modul.

Studi pendahuluan atau prasurvey adalah kegiatan mengumpulkan data yang akan dijadikan dasar untuk menyusun Modul Bahasa Perancis restoran dengan pendekatan komunikatif. Pengumpulan data pada studi pendahuluan ini dilakukan dengan studi pustaka, mengumpulkan teori-teori yang berkaitan dengan penyusunan modul kemudian mencari dan mengumpulkan bahan-bahan ajar, dan gambar-gambar yang sekiranya berkaitan dengan modul bahasa Perancis restoran dengan teori pendekatan komunikatif. Dalam menyusun modul ini, kami mengadaptasi dan mengutip materi-materi yang dibutuhkan dari beberapa bahan ajar.

Langkah yang dilakukan dalam tahapan pengumpulan data , adalah :

- a. Mengumpulkan bahan- bahan dan sejumlah teori-teori penyusunan modul.
- b. mempersiapkan dan menyusun Modul dan alat pengumpul data lainnya, yaitu tes dan angket.
- c. Mengkonsultasikan dengan pembimbing untuk mendiskusikan modul yang dibuat.
- d. Mengkonsultasikan instrument dengan expert judgement.
- e. Memperbaiki dan memperbanyak modul dan instrument.
- f. Menentukan jadwal pelaksanaan uji coba.

Salah satu tahap yang penting dalam penelitian dan pengembangan modul

bahasa Perancis Restoran ini adalah tahap uji coba. Pada tahap ini data disajikan dalam bentuk deskripsi dan analisis untuk proses pembelajaran dengan menggunakan modul bahasa Perancis restoran ini. Secara umum tujuan uji coba model adalah untuk mengetahui keunggulan dan kelemahan modul yang sedang dikembangkan ini. Secara khusus, dengan uji coba model ini dapat diketahui layak tidaknya modul ini digunakan pada mahasiswa Akademi Pariwisata Makassar dan apa saja kendala –kendala yang dihadapi dalam penggunaan modul ini.

Pada dasarnya , tahap uji coba ini adalah untuk mengetahui efektifitas modul bahasa Perancis dalam kegiatan proses belajar mengajar bahasa Perancis. Hasil uji coba dapat menjadi bahan yang penting untuk

perbaikan revisi atau penyempurnaan modul yang lebih layak dan lebih baik lagi dan hasil validasi yang memuaskan.

Uji coba modul bahasa Perancis restoran ini dilaksanakan pada bulan Mei 2011, selama sebulan di Akademi Pariwisata Makassar. Kelas yang belajar bahasa Perancis II adalah kelas Administrasi Perhotelan semester 2 dengan jumlah mahasiswa yang memilih bahasa Perancis sebanyak 14 orang dari 21 jumlah mahasiswa di kelas tersebut. Dengan menyesuaikan kondisi yang ada, maka kami memutuskan untuk melakukan metode penelitian kuasi eksperimen karena kesulitan mendapatkan kelas control dan dengan pertimbangan itu pula maka uji coba validasi modul hanya bisa dilakukan pada kelas tersebut sehingga tahapan uji coba kedua pun tidak dilakukan .

Proses belajar mengajar bahasa perancis yang dilaksanakan di kelas dengan menggunakan modul bahasa Perancis restoran ini berlangsung selama 3 kali treatment. Pokok bahasan dalam treatment ini dipilih dari sejumlah uraian materi yang ada dalam modul tersebut yang diambil secara acak namun dianggap sebagai materi yang bisa mewakili setiap unit yang terdapat dalam modul

Hasil observasi yang dilakukan selama kegiatan belajar-mengajar dengan menggunakan modul berlangsung, mahasiswa-mahasiswa menjadi lebih aktif dan lebih termotivasi untuk belajar bahasa Perancis karena tertarik dengan materi yang disajikan lebih terarah. Hal ini dapat dilihat

juga dari pendapat mereka tentang modul bahasa Perancis restoran melalui angket yang dibagikan dikelas pada akhir treatment ketiga.

Dari hasil analisis data, interpretasi dan pembahasan hasil uji coba implementasi modul bahasa Perancis restoran, maka dapat diperoleh kesimpulan sebagai berikut :

- a. hasil uji coba implementasi modul bahasa Perancis restoran dengan pendekatan komunikatif cukup efektif dan signifikan dalam meningkatkan kemampuan berbahasa perancis mahasiswa.
- b. dari hasil uji coba implementasi modul ternyata ditemukan adanya beberapa kelemahan yang bersifat teknis, antara lain :
 - (1) modul yang dilengkapi dengan kaset , sehingga latihan pengucapan kata-kata dan dialog bisa dilakukan kapan saja.
 - (2) Pada setiap materi diharapkan lebih banyak latihan untuk memperdalam materi.
 - (3) Ditambahkan lagi gambar-gambar yang sesuai sehingga mahasiswa lebih cepat memahami materi .
 - (4) Dilengkapi dengan arti dalam bahasa Indonesia, setiap kata-kata yang sulit.

Kesimpulan dari hasil uji coba modul bahasa Perancis tersebut memberikan implikasi terhadap model yang dikembangkan sebagai berikut :

- a. Modul bahasa Perancis restoran terbukti cukup efektif sehingga perlu ditindaklanjuti melalui validasi yang lebih lanjut untuk membuktikan bahwa modul ini efektif digunakan.
- b. Berdasarkan temuan adanya kelemahan pada tahap ujicoba, maka perlu adanya perbaikan modul seperti melengkapi modul dengan kaset audio untuk latihan menyimak dan berbicara, menambahkan lagi latihan-latihan dan gambar-gambar yang sesuai dengan materi yang ada, mengurangi pemakaian kata-kata yang sulit atau dengan memberikan penjelasan kedalam bahasa Indonesia untuk kata-kata yang sulit.

